

DNI
TISCHNER
OWSKIE

foto: Jerzy Ochoński

Kraków
24–27 kwietnia 2013

13. Dni Tischnerowskie

Pod patronatem Jego Eminencji Księdza Kardynała Stanisława Dziwisza

ORGANIZATORZY:

UNIwersytet JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

FUNDACJA DLA
UNIwersytetu JAGIELLOŃSKIEGO

znak

SPOŁECZNY INSTYTUT
WYDAWNICZY ZNAK

UNIwersytet PAPIESKI
JANA PAWŁA II W KRAKOWIE

PAŃSTWOWA WYŻSZA
SZKOŁA TEATRALNA

INSTYTUT **T**ISCHNERA
MYŚLI JÓZEFA

INSTYTUT MYŚLI
JÓZEFA TISCHNERA

GŁÓWNYM ORGANIZATOREM 13. DNI TISCHNEROWSKICH
JEST UNIwersYTET JAGIELLOŃSKI W KRAKOWIE

UNIwersYTET JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

WSPÓŁORGANIZATORZY:

ERGO
HESTIA®

PARTNERZY:

PATRONI MIEDIALNI:

SZUKAJĄC NADZIEI

Hasłem tegorocznych Dni Tischnerowskich są słowa: „Szukając nadziei”. Mają one zwrócić uwagę na dwa aspekty tej samej sprawy. Pierwszym jest nadzieja. Co to takiego nadzieja? U księdza Tischnera znajdziemy następującą odpowiedź: „Nadzieja jest siłą chroniącą wartość, godność osoby”. Można powiedzieć, że człowiek, który traci nadzieję, tak jakby tracił samego siebie: staje się w swoich oczach rzeczą wśród innych rzeczy, bytem bez celu i znaczenia. Gabriel Marcel powiedział kiedyś: „Nadzieja jest oddechem duszy”. Jeżeli człowiekowi brak nadziei, to tak, jakby jego duch umierał z braku świeżego powietrza.

Ale jest też drugi aspekt sprawy: nie chodzi o to, żeby czekać aż zjawi się „posłaniec nadziei”, który przywróci nam oddech. Chodzi raczej o to, żeby samemu nadziei poszukać. A ściślej – nie samemu. Nadzieja, w ujęciu Tischnera, rodzi się w spotkaniu z drugim. I to rodzi się w sposób tajemniczy. Nie można nikogo „przekonać do nadziei”. Można nią jedynie „zarazić”. „Nie mogę powiedzieć: zrób to, a będziesz miał nadzieję”, pisał Tischner. „Nie mogę też powiedzieć, że nadzieja bierze się >>ze mnie<< – nie jestem sprawcą mojej nadziei. Franz Rosenzweig powiada, że nadzieja rodzi się >>w śpiewie<<. Kto chce odzyskać nadzieję, niech się przyłączy do śpiewu. Nadzieja, jak iskra, przeskakuje od śpiewającego do śpiewającego. Rosenzweig o tyle ma rację, że zasadą nadziei jest jakieś uczestnictwo. Uczestniczymy w śpiewie, w tańcu, we wspólnej modlitwie... Nasza nadzieja jest taka, jakie jest nasze uczestnictwo. Gdy >>wypadamy<< z uczestnictwa, tracimy nadzieję”.

Powstaje swoista pętla: uczestnictwo i nadzieja, nadzieja i uczestnictwo. Czy nie ma tu jakiegoś logicznego błędu? A jednak wydaje się, że słowa Tischnera chwytają coś, co znamy z doświadczenia. „Kto szukał Cię, już znalazł Ciebie”, pisał poeta o Bogu. To samo można by powiedzieć o nadziei: samo wyjście na jej poszukiwanie już w jakimś sensie jest jej przywołaniem na ten świat.

Chcemy w trakcie tych Dni z nadzieją popatrzeć na rozmaite problemy, z którymi się zmagamy. W szczególności na problem obecności religii w świecie. Czy religia – konkretniej: czy religia taka jak chrześcijaństwo – jest ciągle znakiem nadziei? Czy jest znakiem czytelnym dla wyznawców i dla tych, którzy stoją z boku? Czy nie jest tak, że mówiąc wiele o nadziei, gdzieś w głębi „doduszamy się” rozpacz?

„Kiedy patrzę, mówił Tischner, na moją robotę jako księdza i filozofa, wtedy łapię się na tym, że przez te kilkadziesiąt lat pracowałem głównie nad ludzką nadzieją. Nad miłością innych człowiek nie pracuje, bo każdy sam musi pracować nad swoją własną miłością. Prawdę powiedziawszy, nad wiarą też nie ma co pracować, bo to jest łaska Boża, albo komuś dana, albo – niestety – nie dana. Natomiast nad ludzką nadzieją od przedszkolaka, ucznia, aż do dorosłego w rozmaitych sytuacjach, na rozmaitych życiowych zakrętach wciąż trzeba pracować.”

To właśnie staramy się robić na Dniach Tischnerowskich.

PROGRAM 13. DNI TISCHNEROWSKICH

środa, 24 kwietnia 2013**godz. 17.00 Kolegiata św. Anny, ul. św. Anny 11****Msza święta** w intencji księdza profesora Józefa Tischnera**godz. 18.30 Scena im. St. Wyspiańskiego PWST, ul. Straszewskiego 22****Spotkanie z laureatami** Nagrody Znaku i Hestii im. ks. Józefa Tischnera

prowadzenie: ks. Adam Boniecki i Henryk Woźniakowski

czwartek, 25 kwietnia 2013**godz. 17.00 Aula Auditorium Maximum UJ, ul. Krupnicza 33****Colloquia Tischneriana** – wykład prof. Josepha Weilera (USA)

„Od Ratzbony do Bundestagu: Chrześcijaństwo (i inne religie) w sferze publicznej – refleksje na temat tez Benedykta XVI” (tłumaczenie simultaniczne)

godz. 18.30 Aula Auditorium Maximum UJ, ul. Krupnicza 33**Jaskinia filozofów:** „Miejsce dla religii” – debata z udziałem

Jarosława Kuisza, Zbigniewa Stawrowskiego, Josepha Weilera

i Andrzeja Zolla, prowadzenie: Dominika Kozłowska i Rafał Proszak

piątek, 26 kwietnia 2013**godz. 11.00 Aula Collegium Novum UJ, ul. Gołębia 24****Debata „Filozofia i nadzieja”** z udziałem s. Barbary Chyrowicz, Jacka Filka, Roberta Piłata i Karola Tarnowskiego, prowadzenie: Wojciech Bonowicz i Łukasz Tischner**godz. 16.30 Scena im. St. Wyspiańskiego PWST, ul. Straszewskiego 22****Czytamy Tischnera** – głośna lektura eseju ks. Józefa Tischnerapt. „Wiązania nadziei” w wykonaniu **Anny Polony** oraz otwarta dyskusja z udziałem publiczności, prowadzenie: Michał Bardel i Adam Workowski**godz. 19.30 Scena im. St. Wyspiańskiego PWST, ul. Straszewskiego 22****Wieczór filmowy** – spotkanie z reżyserem Ignacym Szczepańskim,

emisja filmu pt. „Tak się toczy moja myśl” oraz projekcja-niespodzianka

prowadzenie: Wojciech Bonowicz

sobota, 27 kwietnia 2013**godz. 10.00 Scena im. St. Wyspiańskiego PWST, ul. Straszewskiego 22****„Na Tischnerowską nutę”** – finał Ogólnopolskiego Przeglądu Artystycznego pod patronatem Marszałka Województwa Małopolskiegogość specjalny, **zespół: Trebunie-Tutki**

czwartek, 25 kwietnia

godz. 17.00 Aula Auditorium Maximum UJ, ul. Krupnicza 33

Colloquia Tischneriana – wykład prof. Josepha Weilera (USA)

„Od Ratyzbony do Bundestagu: Chrześcijaństwo (i inne religie) w sferze publicznej – refleksje na temat tez Benedykta XVI” (tłumaczenie symultaniczne)

Gościem specjalnym tegorocznych 13. Dni Tischnerowskich będzie prof. Joseph H. H. Weiler (Joseph Halevi Horowitz Weiler), wybitny prawnik, specjalizujący się w prawie międzynarodowym, wykładowca New York University Law School, jedna z osób, które znacząco wpłynęły na kształt prawny Unii Europejskiej. Prof. Weiler był członkiem komisji, która przygotowała traktaty z Maastricht i Amsterdamu, doradzał także podczas prac Konwentu opracowującego europejską konstytucję. W czerwcu 2010 r. przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka w Strasburgu bronił tezy, że obecność krzyży w klasach szkół państwowych we Włoszech nie narusza Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, a jego stanowisko miało duży wpływ na ostateczną decyzję Wielkiej Izby Trybunału.

Prof. Weiler urodził się w 1951 r. w Johannesburgu. Jest praktykującym Żydem, jego ojciec Rabin Moses Chaim Weiler urodził się w Zamościu i był wnukiem sławnego Rabina Zamościa – Halevi Horovitza. W 2011 r. Polska Rada Chrześcijan i Żydów uhonorowała profesora tytułem Człowieka Pojednania za rok 2011 „za postawę religijną i światopoglądową, która usuwa stereotypy dzielące chrześcijan i Żydów”.

Opublikował kilka książek. W 2003 r. ukazała się w Polsce jego praca „Chrześcijańska Europa. Konstytucyjny imperializm czy wielokulturowość?” (Wydawnictwo W drodze, Poznań 2003, przeł. Wojciech Michera).

W grudniu 2012 r. prof. Weiler został nowym prezydentem Europejskiego Instytutu Uniwersyteckiego (EUI) we Florencji. Urzędowanie rozpocznie 1 września 2013 r.

godz. 18.30 Aula Auditorium Maximum UJ, ul. Krupnicza 33

Jaskinia filozofów: „Miejsce dla religii” – debata z udziałem

Jarosława Kuisza, Zbigniewa Stawrowskiego, Josepha Weilera

i Andrzeja Zolla, prowadzenie: Dominika Kozłowska i Rafał Proszak

Dr Jarosław Kuisz – filozof, historyk prawa, publicysta. Adiunkt na Wydziale Prawa i Administracji UW, wykładowca w Kolegium Międzywydziałowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych UW. Zajmuje się m.in. związkami prawa, literatury i filmu. Redaktor naczelny tygodnika internetowego „Kultura Liberalna”. Jest mężem Karoliny Wigury, laureatki Nagrody Znaku i Hestii im. ks. J. Tischnera w roku 2012.

Prof. Zbigniew Stawrowski – filozof, publicysta. Profesor w Instytucie Politologii UKSW oraz Instytucie Studiów Politycznych PAN, współzałożyciel i dyrektor Instytutu Myśli Józefa Tischnera w Krakowie. Autor kilku książek, m.in.: *Prawo naturalne a ład polityczny* (2006), *Niemoralna demokracja* (2008), *Solidarność znaczy więź* (2010), *Wokół idei wspólnoty* (2012).

Prof. Andrzej Zoll – prawnik, specjalista w zakresie prawa karnego, prawa konstytucyjnego i filozofii prawa. Wieloletni kierownik Katedry Prawa Karnego UJ (przeszedł na emeryturę w 2012 r.). Sędzia i prezes Trybunału Konstytucyjnego (w latach 1993–1997) oraz Rzecznik Praw Obywatelskich (2000–2006). Współautor polskiego kodeksu karnego z 1997 roku.

piątek, 26 kwietnia

godz. 11.00 Aula Collegium Novum UJ, ul. Gołębia 24

Debata „Filozofia i nadzieja” z udziałem s. Barbary Chyrowicz, Jacka Filka, Roberta Piłata i Karola Tarnowskiego, prowadzenie: Wojciech Bonowicz i Łukasz Tischner

S. prof. Barbara Chyrowicz SSpS – filozof, publicystka, kieruje Katedrą Etyki Szczegółowej KUL. Współzałożycielka Polskiego Towarzystwa Bioetycznego. Opublikowała m.in. książki *Bioetyka i ryzyko: argument „równi pochyłej” w dyskusji wokół osiągnięć współczesnej genetyki* (2000) oraz *O sytuacjach bez wyjścia w etyce* (2008). Stale współpracuje z „Tygodnikiem Powszechnym” i „Znakiem”. Laureatka Nagrody Znak i Hestii im. ks. J. Tischnera w roku 2009.

Prof. Jacek Filek – filozof, wykładowca UJ. Specjalizuje się w etyce i antropologii filozoficznej. Autor m.in. książek: *Z badań nad istotą wartości etycznych* (1995), *Filozofia jako etyka* (2001), *Filozofia odpowiedzialności XX wieku* (2003) *Życie, etyka, inni* (2010) oraz *Etyka. Reinterpretacja* (2013). Członek Rady Programowej Instytutu Myśli Józefa Tischnera.

Prof. Robert Piłat – filozof, wykładowca UKSW, Szkoły Nauk Społecznych IFiS PAN oraz Collegium Civitas. Specjalizuje się w filozofii umysłu i filozofii języka. Autor m.in. książek: *Czy istnieje świadomość?* (1993), *Umysł jako model świata* (1999), *Krzywda i zadośćuczynienie* (2003), *Doświadczenie i pojęcie* (2006) oraz *O istocie pojęć* (2007). Współautor podręcznika do filozofii dla gimnazjów.

Prof. Karol Tarnowski – filozof, wykładowca UPJPII. Zajmuje się problematyką filozofii Boga i wiary. Badacz myśli Marcela, Mariona, Levinasa i Tischnera. Autor m.in. książek: *Wiara i myślenie* (1999), *Usłyszeć Niewidzialne* (2005) oraz *Tropy myślenia religijnego* (2010). Członek Rady Programowej Instytutu Myśli Józefa Tischnera. Laureat Nagrody Znak i Hestii im. ks. J. Tischnera w roku 2006.

godz. 16.30 Scena im. St. Wyspiańskiego PWST, ul. Straszewskiego 22
Czytamy Tischnera – głośna lektura eseju ks. Józefa Tischnera
 pt. „Wiązania nadziei” w wykonaniu **Anny Polony** oraz otwarta dyskusja
 z udziałem publiczności, prowadzenie: Michał Bardel i Adam Workowski

Podczas tegorocznego „Czytania Tischnera” aktorka **Anna Polony** przeczyta, a filozofowie Michał Bardel i Adam Workowski pomogą zinterpretować esej ks. Józefa Tischnera *Wiązania nadziei*. Esaj ten powstał w 1973 roku i został wówczas opublikowany na łamach miesięcznika „Znak”. Tischner przedrukował go później w swojej pierwszej książce zatytułowanej *Świat ludzkiej nadziei* (1975).

Esaj ten to podsumowanie przymysłów Tischnera na temat chrześcijańskiej koncepcji nadziei. Jaki rodzaj nadziei wniosło chrześcijaństwo w świat, na którym się pojawiło? Czy nadzieje dzisiejszego świata i nadzieja przenikająca naukę chrześcijańską są ze sobą rozbieżne, czy przeciwnie – mogą się spotkać? Oto pytania, które zadawał sobie Tischner na początku lat 70. Pytania te wracają dziś do nas z nową siłą. Dużo się pisze o politycznym i społecznym wymiarze religii. Tischner prowadzi swoją refleksję nieco inaczej. Stara się pokazać, skąd wizja chrześcijańska czerpie swoją siłę i jaką rolę odegrała w historii. Tischner podkreśla, że w ciągu stuleci chrześcijaństwo wielokrotnie demaskowało pojawiające się „nadzieje”, zwłaszcza utopijne wizje szczęśliwego społeczeństwa, a jednocześnie starało się uzbroić człowieka w odwagę mierzenia się z wyzwaniami, jakie niesie nasza egzystencja, i powiązać z Ewangelią rozmaite ludzkie pragnienia i dążenia. Tak odbywało się tytułowe „wiązanie nadziei”. Autor wyraża przekonanie, że ten proces nie zakończył się, lecz może być – w dialogu – kontynuowany. „Gest >>pokładania nadziei<< jest jednym z najbardziej tolerancyjnych gestów człowieka”, pisze.

godz. 19.30 Scena im. St. Wyspiańskiego PWST, ul. Straszewskiego 22
Wieczór filmowy – spotkanie z reżyserem Ignacym Szczepańskim,
 emisja filmu pt. „Tak się toczy moja myśl” oraz projekcja-niespodzianka
 prowadzenie: Wojciech Bonowicz

Gościm tegorocznego wieczoru filmowego będzie Ignacy Szczepański, wybitny polski dokumentalista, autor pierwszego filmu o ks. Józefie Tischnerze „Tak się toczy moja myśl”.

Zdjęcia do tego filmu powstawały w gorącym roku 1989. Szczepańskiemu udało się pokazać Tischnera w szczególnym momencie historii (rodziła się wolna Polska), w czasie, kiedy polska opinia publiczna nie była jeszcze podzielona w ocenie jego osoby (co nastąpiło w latach 90.), oraz w szeregu ról, jakie pełnił autor „Etyki solidarności” w latach 80. i na początku kolejnej dekady.

Film był prezentem na sześćdziesiąte urodziny księdza; pojawiło się w nim liczne grono jego krakowskich, podhalańskich, a nawet wiedeńskich przyjaciół i znajomych (m.in. zmarły niedawno Krzysztof Michalski). Pojawiła się też, w krótkiej scenie, jego mama. „Tak się toczy moja myśl” to znakomity komentarz do filozofii Tischnera, ale też – do jego życiowych wyborów; on sam mówi w filmie przejmująco na przykład o swoim kapłaństwie. Widzimy go podczas wykładu o rozumieniu wolności u Hegla w auli Collegium Novum, ale też w trakcie idącej ulicami Krakowa procesji Bożego Ciała, Mszy Ludzi Gór pod Turbaczem

czy nabożeństwa dla Związku Podhalan w Ludźmierzu. Oglądamy zdjęcia ze sławnych kolokwiów w Castel Gandolfo i śmiejemy się wraz z nim, słuchając wiersza Wandy Czubernatowej o kacu. Są też sceny symboliczne, na przykład kiedy Ksiądz poucza jednego z późniejszych senatorów (potem niechętnie przyznającego się do przyjaźni z Tischnerem), że w gospodarce od pieniędzy ważniejsza jest głowa...

Ignacy Szczepański przyjeżdża do Krakowa z tamtym filmem, ale też z niespodzianką – programem z udziałem Tischnera zarejestrowanym w latach 90. (więcej szczegółów zdradzimy dopiero podczas wieczoru). Ponadto zaprezentuje wydaną ostatnio książkę „Bohaterowie moich filmów – Spotkania”, w której obok Tischnera sportretował też m.in. Kazimierza Dejmka i Stefana Kisielewskiego.

sobota, 27 kwietnia

sobota, 27 kwietnia 2013

godz. 10.00 Scena im. St. Wyspiańskiego PWST, ul. Straszewskiego 22

„Na Tischnerowską nutę” – finał Ogólnopolskiego Przeglądu Artystycznego pod patronatem Marszałka Województwa Małopolskiego
gość specjalny, **zespół: Trebunie-Tutki**

Głównym organizatorem Ogólnopolskiego Przeglądu Artystycznego „Na Tischnerowską nutę” jest Stowarzyszenie Drogami Tischnera. Stowarzyszenie powstało w lipcu 2002 roku w Starym Sączu. Założycielami byli członkowie rodziny księdza Tischnera i jego przyjaciele. Co roku z inicjatywy Stowarzyszenia odbywają się rajdy dla szkół, Rekolekcje z Tischnerem, konferencje dla nauczycieli. Głównym celem Stowarzyszenia, którego prezesem od początku jest Kazimierz Tischner – najmłodszy brat Profesora, jest wspieranie szkół im. Księdza Tischnera, oraz popularyzacja nauczania i osoby Profesora. Szkoły tworzą dzisiaj „Rodzinę Szkół Tischnerowskich”, bardzo ściśle współpracują między sobą i Stowarzyszeniem, a więzi, które ich łączą, są bardzo rodzinne. Dzięki takiej współpracy z myślą księdza Tischnera styka się około 25 tysięcy dzieci i młodzieży, rodziców, nauczycieli i przedstawicieli środowisk lokalnych, w których funkcjonują szkoły tischnerowskie.

PROGRAM WYDARZEŃ TOWARZYSZĄCYCH

19 marca godz. 18.00 Dworek Białoprądnicki, ul. Papiernicza 2
„JEGO OCZAMI” – PRZEDPREMIEROWA PROJEKCJA FILMU DOKUMENTALNEGO
 o ks. J. Tischnerze pt. „Jego oczami” z udziałem twórców
 oraz Kazimierza Tischnera (brata księdza)
 i Wojciecha Bonowicza (biografa księdza Józefa Tischnera)

14 kwietnia godz. 13.00 Dworek Białoprądnicki, ul. Papiernicza 2
POFILOZOFUJ-MY. ROZMOWY Z DZIEĆMI – temat: Gdzie szukać szczęścia?
 prowadzenie: Jolanta Kogut i Sylwia Gach
 gość specjalny, filozof Adam Workowski

22, 23, 24 kwietnia godz. 12.00 Dworek Białoprądnicki, ul. Papiernicza 2
LEKcje CZYTANIA Z TYGODNIKIEM POWSZECHNYM
 spotkania dla młodzieży szkół średnich

22 kwietnia (poniedziałek)
 Józef Tischner, esej „Myślenie według wartości”
 prowadzenie: Adam Workowski

23 kwietnia (wtorek)
 Krzysztof Michalski, esej „Polityka i wartości”
 prowadzenie: Wojciech Bonowicz

24 kwietnia (środa)
 Józef Tischner, esej „Kryzys nadziei”
 prowadzenie: Wojciech Bonowicz

STREFA TISCHNERA – ZAPRASZAMY DO MYŚLENIA – adresy:

Nowa Prowincja, ul. Bracka 5

Kawiarnia u Pęcherza, Collegium Maius, ul. Jagiellońska 15

Dworek Białoprądnicki, ul. Papiernicza 2

Strefa Tischnera to pomysł na wejście z informacją o księdzu profeszorze w przestrzeń publiczną. W tym roku zapraszamy w Krakowie do Nowej Prowincji, Kawiarni u Pęcherza i do Dworku Białoprądnickiego.

Już od 22 marca w kawiarni **Nowa Prowincja** (ul. Bracka 5), będzie można oglądać rodzinne fotografie księdza, wypić kawę do której dołączymy wybrane myśli z Jego książek, a także poczytać Tischnera.

Natomiast od 12 kwietnia zapraszamy do **Kawiarni u Pęcherza** (Collegium Maius, ul. Jagiellońska 15) na wystawę plakatów z trzynastu edycji Dni Tischnerowskich.

W **Dworku Białoprądnickim** (ul. Papiernicza 2) odbędą się spotkania – pierwsze już we wtorek, 19 marca o godz. 18.00. W dniu imienin Józefa zorganizowaliśmy przedpremierowy **pokaz filmu dokumentalnego** o księdzu Tischnerze pt. „Jego oczami” (scenariusz i reżyseria Szymon Wróbel).

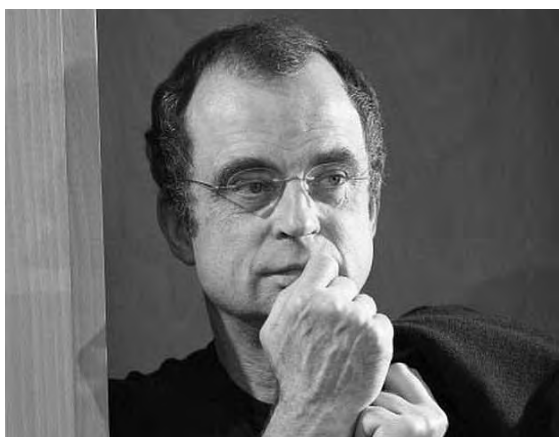
Po projekcji zapraszamy publiczność do rozmowy z twórcami filmu oraz Kazimierzem Tischnerem (bratem księdza) i Wojciechem Bonowiczem (biografem księdza profesora).

W niedzielę, 14 kwietnia zapraszamy dzieci i rodziców na rozmowy z cyklu **„Pofilozofuj-MY”**. Tym razem tematem spotkania będzie poszukiwanie szczęścia, prowadzenie Jolanta Kogut i Sylwia Gach, gościem specjalnym będzie filozof Adam Workowski. W dniach od 22 do 24 kwietnia o godz. 12.00 zapraszamy młodzież szkół średnich na **Lekcje czytania z „Tygodnikiem Powszechnym”**, które poprowadzą Wojciech Bonowicz i Adam Workowski.

TISCHNER NA MURACH

Razem z poetą Michałem Zabłockim zapraszamy na wieczorne czytanie myśli księdza Tischnera o nadziei, emisja na kamienicy ul. Brackiej od godz. 21.00 do 2 w nocy.

Wstęp wolny na wszystkie spotkania.

W tym roku, 10 lutego, zmarł w Wiedniu przyjaciel księdza Tischnera, profesor Krzysztof Michalski.

Lubił elegancję i wygodę, miał fantastyczną pamięć do żartów i anegdot, obdarzony był niezwykłym talentem do budowania ważnych instytucji, wykładowca Uniwersytetu Warszawskiego i Boston University, filozof i tłumacz, współtwórca krakowskich Dni Tischnerowskich, założyciel i długoletni prezes Instytutu Nauk o Człowieku w Wiedniu – **profesor Krzysztof Michalski będzie bohaterem audycji Radia Kraków pt. „Czy ja mogę wstać?”.**

profesor Krzysztof Michalski będzie bohaterem audycji Radia Kraków pt. „Czy ja mogę wstać?”.

Wybitnego myśliciela, wspominać będą jego krakowscy przyjaciele i współpracownicy: prof. Ewa Kutryś, rektor PWST w Krakowie, Jerzy Illg, redaktor naczelny wydawnictwa Znak, Łukasz Tischner, m. in. sekretarz jury Nagrody Hestii i Znak im. ks. J. Tischnera oraz poeta i publicysta, m. in. autor biografii filozofa z Łopusznej, Wojciech Bonowicz.

Na radiowe spotkanie przypominające postać profesora Krzysztofa Michalskiego **zapraszamy wraz z autorką Jolantą Drużyńską, w Poniedziałek Wielkanocny, 1 kwietnia, godzina 11⁰⁰.**

ŻYCIORYS KS. JÓZEFA TISCHNERA

KS. JÓZEF TISCHNER urodził się 12 III 1931 roku w Starym Sączu. Rodzice byli nauczycielami: ojciec – Józef – pochodził z Sącza, matka – Weronika z Chowańców – z Jurgowa. Dzieciństwo i młodość spędził w Łopusznej, gdzie ojciec otrzymał posadę kierownika szkoły. Rodzina Tischnerów mieszkała w budynku szkolnym; to dlatego w późniejszych latach autor Historii filozofii po góralsku podpisywał się niekiedy: „Józek Szkolny”. W czasie wojny Tischnerowie musieli na kilka lat opuścić Łopuszną. Przez pewien czas mieszkali w Rabie Wyżnej, a w 1942 roku ojciec został przeniesiony do szkoły w Rogoźniku. Tam doczekali wyzwolenia.

W Rogoźniku Józef Tischner-junior skończył szkołę powszechną oraz – w potajemnym nauczaniu – pierwszą gimnazjalną. W 1945 przyjęto go do gimnazjum w Nowym Targu, gdzie cztery lata później zdał tzw. dużą maturę. Następnie – zgodnie z wolą ojca – złożył papiery na Wydział Prawa UJ, mimo iż podjął już decyzję, że zostanie księdzem.

W maju 1950 roku zapukał do bramy seminarium przy ul. Podzamcze w Krakowie. Pozostał studentem UJ, ale już na Wydziale Teologicznym. Studiował w najtrudniejszym dla Kościoła okresie w powojennej historii Polski. Na lata jego studiów przypada m.in.: głośny proces Kurii krakowskiej, uwięzienie Prymasa i internowanie abpa Eugeniusza Baziaka oraz usunięcie wydziałów teologicznych z uniwersytetów. Tischner postanowił poświęcić się nauce. Pod wpływem ks. prof. Kazimierza Kłósaka rozwijał swe zainteresowania filozoficzne, interesując się szczególnie filozofią niemiecką. Wzorem kaznodziei był mu ks. prefekt Jan Pietraszko – późniejszy biskup. Na ostatnim roku miał wykłady z etyki społecznej z ks. dr. Karolem Wojtyłą. Świecenia kapłańskie przyjął 26 VI 1955 roku z rąk bp. Franciszka Jopa. Zachęcony przez ks. Kłósaka podjął studia na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie (1955–1957).

Po powrocie do Krakowa kontynuował je na Wydziale Historyczno-Filozoficznym UJ (1957–1959). Równocześnie pracował jako wikariusz w parafii św. Mikołaja w Chrzanowie (1957–1959) i parafii św. Kazimierza w Krakowie (1959–1963). W 1963 obronił doktorat u prof. Romana Ingardena na UJ. Od 1963 roku wykładał filozofię w Wyższym Seminarium Duchownym (później – Papieskim Wydziale Teologicznym, a od 1981 – Papieskiej Akademii Teologicznej) w Krakowie. W 1974 roku habilitował się w ATK. W tym czasie współpracował już intensywnie z „Tygodnikiem Powszechnym” i miesięcznikiem „Znak” (pierwsze teksty – 1965).

W 1965 przeprowadził się z wikarówki parafii św. Kazimierza do domu księży profesorów przy ul. św. Marka 10, gdzie mieszkał do lat 90. W latach 70. odprawiał w kościele św. Marka słynne Msze święte dla przedszko-

laków. Równocześnie pełnił obowiązki duszpasterza krakowskiej inteligencji, którą gromadziły jego głośne „trzynastki” w kościele św. Anny. Współpracował z wieloma środowiskami: lekarzami – szczególnie psychiatrami (przyjaźń z Antonim Kepińskim) – uczonymi, artystami.

Był cenionym rekolekcjonistą i wykładowcą. W l. 70. i 80. włączył się w ruch niezależnych inicjatyw kulturalnych (m.in. w l. 1977–1978 miał wykłady w ośrodkach działających przy klasztorze SS. Norbertanek oraz parafii Najświętszego Salwatora w Krakowie). Od 1980 wykładał filozofię dramatu w Państwowej Wyższej Szkole Teatralnej w Krakowie oraz filozofię na Wydziale Filologicznym UJ (wykłady monograficzne wygłaszane w l. 80. i 90. w Collegium Witkowskiego UJ – co wtorek o godzinie 18 – przyciągały tłumy słuchaczy). Z ruchem „Solidarności” związał się od początku jego powstania; 19 X 1980 wygłosił w Katedrze Wawelskiej głośną homilię do przywódców NSZZ „Solidarność” (Solidarność sumień), która dała początek Etyce solidarności. W 1981 był gościem I Ogólnopolskiego Zjazdu Delegatów „Solidarności”. Wraz z działaczami NSZZ „S” RI organizował w l. 80. pomoc dla rolników z Podhala (sprowadzanie maszyn z Austrii, organizowanie wyjazdów na praktyki gospodarskie). Jako kapelan Związku Podhalan zainicjował tradycję sierpniowych Mszy świętych w intencji ojczyzny w kaplicy pod Turbaczem (od 1982), na które przybywali pielgrzymi z całej Polski. Równocześnie współtworzył Wydział Filozoficzny PAT (1981), pełnił funkcję jego dziekana, a od 1985 był profesorem nadzwyczajnym tej uczelni. Wybrany na rektora PAT, odmówił przyjęcia tej funkcji, pragnąc nadal zajmować się pracą naukową i duszpasterską. Współzałożyciel (wraz z Hansem-Georgiem Gadamerem i Krzysztofem Michalskim) i prezydent Instytutu Nauk o Człowieku w Wiedniu (1981), wielokrotnie uczestniczył w organizowanych przez Instytut spotkaniach intelektualistów z Janem Pawłem II w Castel Gandolfo. Doktor honoris causa Uniwersytetu Łódzkiego i Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie. Laureat wielu nagród m.in.: im. Jurzykowskiego (1988), Pen Clubu (1993), im. K. Pruszyńskiego (1993). Kawaler Orderu Orła Białego (1999).

Autor wielu książek, w tym dzieł filozoficznych: (*Filozofia dramatu*, 1990, wyd. 2 popr. 1998; *Spór o istnienie człowieka*, 1998), zbiorów szkiców i esejów poświęconych problematyce filozoficznej, społecznej i religijnej. Sporym powodzeniem cieszyły się niewielkie objętościowo publikacje Tischnera o charakterze duszpasterskim, zwłaszcza rozważania etyczno-religijne *Jak żyć?* (wyd. 2 1997) oraz *Pomoc w rachunku sumienia* (2000). Szczególne miejsce w jego twórczości zajmują utwory pisane stylizowaną gwara podhalańską, z których najbardziej znanym jest nawiązująca do tradycji góralskiej gawędy *Historia filozofii po góralsku* (1997).

W ostatnich latach życia ciężko zachorował na raka krtani. Kolejne operacje pozbawiły go możliwości mówienia. Mimo to prawie do ostatniej chwili wciąż pisał; z tego czasu pochodzą przejmujące teksty o Bożym Miłosierdziu.

Ksiądz profesor Józef Tischner zmarł 28 czerwca 2000 roku w Krakowie, pochowany został 2 lipca w Łopusznej.

ks. Józef Tischner „Rekolekcje paryskie”

Z dzisiejszej perspektywy *Rekolekcje paryskie* ks. Tischnera są ciekawe przede wszystkim jako opowieść o znaczeniu wiary w życiu człowieka. A także jako przykład odczytywania ludzkiego losu przez pryzmat dwóch pojęć – nadziei i wolności. Człowiek w kazaniach Tischnera to istota pełna niepokoju, ale też tęskniąca za wolnością i światłem. Słowo Tischnera to słowo krzepiące, mówiące o tym, że każdy z nas może spróbować odnaleźć w sobie siłę, by pokonać zewnętrzne trudności i wewnętrzne bariery.

ks. Józef Tischner „Ksiądz na manowcach”

„Sam jestem zaskoczony” – pisał autor – „przestrzenią, jaka się tu zarysowała: od spraw konkretnych, wydarzeń politycznych, aż po kwestie związane z największymi tajemnicami Boga”. W istocie bohaterami tej niezwykłej książki są m.in. papież Jan Paweł II i żydowski myśliciel Franz Rosenzweig, średniowieczny teolog św. Anzelm i współczesny filozof Charles Taylor, schizmatyczny arcybiskup Marcel Lefebvre i środowisko skupione wokół „katolickiego głosu w Twoim domu”. A bohaterem zbiorowym – my wszyscy, szukający drogi na rozmaitych „manowcach” współczesnego świata.

ks. Józef Tischner, Wojciech Bonowicz „Alfabet Tischnera”

Alfabet Tischnera to kolejna zachęta do spotkania z wciąż żywą i inspirującą myślą księdza i filozofa. Miłość i cierpienie, sumienie i wolność, krzyż i nadzieja, góry i górale, komunizm i demokracja – to tylko niektóre z haseł, jakie się w nim znalazły. Można je czytać jako komentarz do otaczającej nas rzeczywistości lub uniwersalne refleksje wybitnego kapłana. *Alfabet...* to jednak przede wszystkim książka, która pokazuje, jak iść przez życie, i skłania do rozmowy o tym, co naprawdę ważne.

ks. Józef Tischner „Myślenie w żywiole piękna”

Wierność i okrucieństwo, melancholia i nadzieja, różne koncepcje cielesności, spór między pięknem, dobrem i prawdą – oto niektóre tematy zebranych w niniejszym tomie szkiców, recenzji i wystąpień. Książka Józefa Tischnera ukazuje się w nich jako wrażliwy widz i czytelnik (m.in. Herberta, Wojtyły, Dantego i Kieślowskiego), potrafiący na marginesie omawianych utworów naszkicować własną filozofię ludzkiego dramatu. Jej przystępny wykład można znaleźć w „Zarysie filozofii człowieka dla duszpasterzy i artystów” zamieszczonym w drugiej części książki.

Materiały konferencyjne XI Dni Tischnerowskich „Maski i twarze patriotyzmu”

W niniejszej książce zebraliśmy teksty, których autorzy, zaproszeni do udziału w Dniach Tischnerowskich 2011, próbują uchwycić sedno problemu patriotyzmu. Jest to tym ciekawsze, że ich rozważania wychodzą z różnych źródeł i ujmują różne aspekty tej tematyki. Podstawowa relacja: jednostka – wspólnota, jednostka – naród, jednostka – ojczyzna rozpatrywana jest od tych samych fundamentów, od jej ontologiczno-antropologicznych podstaw i biologiczno-socjologicznych korzeni.

www.tischner.pl

więcej informacji

KONTAKT:

Biuro Informacji
Uniwersytetu Jagiellońskiego
Katarzyna Frankowicz
katarzyna.frankowicz@uj.edu.pl

Koordynator Projektu
Jolanta Kogut
jolanta.kogut@gmail.com